

Landsbyens fælled med gadekæret. I baggrunden nyere dobbelthuse (tv) og Søgårdens hvide gavle.

Bebyggelsestype: Gårde, lænehuse, parcelhuse, 1-1½ etage, gamle skolebygninger

Opførelsesår: 1837 – 2001

Antal boliger: ca. 50

Grundejerforeninger: Grundejerforeningen Om Kæret

A. Kortlægning og beskrivelse

- se kortet 'Lundtofte Landsby' på sidste side, mens du læser denne beskrivelse.

Afgrænsning af Landsbyen

Landsbyen ligger i en tallerkenformet lavning i det nordøstlige hjørne af Lundtofte-området. Bebyggelsen er hovedsagelig placeret på den lavere del af dalsiderne, mens dalbunden i centrum af landsbyen ligger som en udstrakt åben fælled med et gadekær. Den øvre del af dalsiderne ligger mest som hestefolde.

Mod nord afgrænses kvarteret af Nymøllevej og Ravnholms grønne bælte med et stort, lavt kontorbyggeri og tilhørende P-plads. Mod øst grænser området op til parcelhusene på Prebens Vænge, et nyere kolonihaveområde, et lille vandværk og beplantningsbælte op til Helsingørmotorvejen. Mod syd grænser kvarteret op til et stort socialt boligbyggeri, Lundtofteparken. Mod vest grænser kvarteret op til et højt nyere erhvervsbyggeri, sportshal med P-plads, boldbaner og parcelhusene på S. Willumsensvej.

Kvarterets bærende fortælling – historie og bebyggelsesstruktur

Lundtofte landsby kan spores tilbage til vikingetiden, hvor der blev etableret fast bebyggelse omkring en lille sø, der senere blev til byens gadekær.

I 1600- og 1700-tallet var der 9 gårde i Lundtofte, samt et antal små huse (håndværker- og landarbejderboliger), der lå på byens fælled (fællesareal) og langs landsbygaden.

I 1777 blev der gennemført udskiftning af landsbyens jorder, sådan at de fælles dyrkningsjorder og engarealer samt hovedparten af fællesarealet omkring gadekæret blev udstykket til gårdene.

To gårde, Lille Ørholm og Egegården, blev flyttet ud af landsbyen og genopført på fjernereliggende jorder.

Udskiftningen var en stjerneudstyknings, sådan at der fra de fleste gårde blev direkte forbindelse til egen dyrkningsjord. *Se kortet 'De gamle Lundtofte-gårdes jordtilliggende' på næstsidste side.*

Den begyndende industrialisering i 1800-tallet resulterede i, at håndværkere og arbejdere på papirfabrikkerne Strandmøllen, Ørholm Mølle og Nymølle samt Brede Klædefabrik og Raadvad Knivfabrik slog sig ned i Lundtofte landsby. Byen ændrede dermed status fra overvejende at være bondelandsby til også at være fabriksarbejderby. Det betød, at der udover landarbejderboligerne blev opført yderligere gadehuse (arbejderboliger) uden for gårdenes jordstykker/tofter.

I anden halvdel af 1800-tallet begyndte flere gårdejere at frasælge hidtil ubebyggede arealer, og mange gamle huse blev enten revet ned eller ombygget og renoveret. I perioden fra 1860-1880 blev der opført en række nye bygninger, hvoraf 9 eksisterer i dag.

Kvarteret rummer i alt 35 bygninger opført i perioden 1837–1940. Foruden bøndergårde findes huse til landarbejdere, håndværkere og industriarbejdere, og derudover findes også en gammel landsbyskole, en tidligere kommuneskole, en købmandsgård og et slagteri.

Landsbyens ældste bygning er laden på Ravnholmvej 25, som hørte til Sognefogedgård. Ud over rester af Sognefogedgård findes der i dag 4 bøndergårde i kvarteret: Søgården, Rævehøjgård, Bjælkeagergård og Lundtoftegård.

'Sognefogedgårds' lade fra 1837.

Gårdspladsen til 'Rævehøjgård'.

Stuehuset til den 4-længede 'Bjælkeagergård' (1890) på Lundtoftevej.

Den 3-længede 'Søgård' (1848 og 1888) åbner sig ud mod landsbyens fælled.

Lundtoftegård på Lundtoftevej (genopbygget efter brand i 2003)

I 2013 nedbrændte Østergård næsten totalt. Den er nu (2024) under genopbygning i oprindelig stil, men har fået tegltag i stedet for stråtag.

Øst for Ravnholmvej ligger landsbyens gadekær omgivet af en blanding af gamle huse fra 1800-tallet. I 1989 er der blevet bygget 4 dobbelthuse på den tidligere fælled vest for gadekæret. Dette byggeri er opført i 1½ etage med sadeltag, så det tilpasser sig med sin skala og arkitektur til landsbyens øvrige huse.

Vest for Ravnholmvej ligger Lundtoftes første landsbyskole, en lav bygning fra 1872. Kommuneskolen kommer til i 1904 og får tilbygget gymnastiksal i 1927. Den er opført i 2 ½ etager i gult murværk og med røde vinduesindfatninger. Sidehuset mod vest er opført samme år og rummede vaskehus med kedel og komfur, samt brændeskure. I 1985 blev det indrettet til keramikværksted.

Kommuneskolen fra 1904 - medborgerhus gennem 40 år.

Skolegården med det ikoniske kastanjetræ. I baggrunden ses landsbyhus på Ravnholmvej 7-9.

Den gamle kommuneskole fra 1904 har gennem 40 år (1982- 2023) fungeret som medborgerhus. Det var mødested og aktivitetscenter for Lundtofte-området, Hjortekær og andre dele af Lyngby og dækkede mange lokale fritidsbehov. Medborgerhuset var åbent både dag og aften og gav dermed bl.a. pensionister mulighed for aktiviteter i dagtimerne.

Skolegården med det store kastanjetræ blev brugt som mødested og til Medborgerhusets udendørs arrangementer.

Landsbyskolen fra 1872

Den ældste skolebygning fra 1872 har været skolefritidsklub siden 1977, men klubben blev i 2023 flyttet over på den nyrenoverede Lundtofte skole. I stedet anvendes bygningen nu som børneinstitution.

Den gamle kommuneskole (1904) flankeret af et moderne længehus og et gammelt landsbyhus med arbejderboliger (1881) på Ravnholmvej.

Landsbygaden 'Ravnholmvej' med gamle landsbyhuse (gadehuse).

Det skal her fortælles, at man i bogen 'Lundtofte' fra 1994 kan finde Lise Skjøt-Pedersens spændende og indgående beretning om landsbyens gamle huse og det liv, der udfoldede sig blandt bønder og fabriksarbejdere i tiden mellem 1777 og 1940.

På den tidligere landsbygade, Lundtoftevej 197, ligger et gammelt gadehus fra 1893, som huser flere småerhverv. Oprindeligt var her en slagter med slagtehus i baggården. Huset ligger helt ud til fortovet, på samme måde som et par ældre landsbyhuse på den modsatte side af vejen. I det ene af disse landsbyhuse (nr. 212) var der købmandshandel gennem næsten 100 år (1892-1986). Huset er kommunalt ejet og anvendes i dag bl.a. til foreningsaktiviteter. Sammen markerer disse gamle huse den tidligere landsbygade.

Gadehus fra 1893 med fire lave ahorntræer foran. Oprindeligt landsbyens slagteri, i dag småerhverv – autoværksted, frisør, yoga-studie og pizzeria.

Det lille hvide hus på Lundtoftevej 212 (fra 1892) var købmandshandel gennem 100 år.

Der er en ny udvikling af kvarteret undervejs, som udgør en trussel mod landsbymiljøet. Kommunen besluttede i 2024, at der indenfor de næste 5-6 år skal opføres en meget stor børneinstitution ('Børnelandsby') på arealerne omkring de to gamle skolebygninger. Begge de gamle skolebygninger og keramikværkstedet skal også indgå i 'Børnelandsbyen'.

Det er positivt, at de gamle skolebygninger renoveres, kommer i anvendelse og igen tages i brug af børn. Men samtidig er idéen, at landsbyhuset 'Kibenichs hus' og spejderhytten skal nedrives, og at der skal opføres to meget store vinkelbygninger på området's friarealer. Støjen fra Helsingør-motorvejen betyder, at der ikke uden videre kan etableres udearealer, hvor støjen er mindre end de maximale 58 dB. I konsekvens heraf, skal de nye bygninger udformes på en måde, så de udgør et støjværn, så friarealerne kan benyttes lovligt som legearealer.

De fire huse, der skal indgå i Børnelandsbyen skal forbindes med lukkede forbindelsesgange, så madvogne fra centralkøkkenet kan køres 'tørskoet' ud til alle 4 huse. Denne løsning indebærer, at en vigtig del af Lundtofte Skolestræde ud mod Ravnholmvej skal lukkes. Denne vej benyttes af bl.a. skolebørn, der cykler eller går til sportsaktiviteter i Lundtoftehallen og den gamle kommuneskoles gymnastiksal. Den lille 'smøge' langs keramik-værkstedet og den gamle Købmandsgård bevarer.

En principskitse viser, at de nye bygninger i både længde og dybde er i større skala end den gamle kommuneskole-bygning fra 1904. Den nye bebyggelses skala vil stå i stærk kontrast både til de gamle skolebygninger og til landsbyhusene. Den ene af de nye, store bygninger tænkes tilsyneladende opført helt tæt på den gamle købmandsgård, få meter fra skel.

Anlæggelsen af det store bygningskompleks indebærer en meget tæt bebyggelse af området, og det nuværende, uforstyrrede haverum med flere gamle træer vil forsvinde og erstattes af massiv bygningsmasse og anlagte legepladser.

Lyngby-Taarbæk kommune vil inden for den nærmeste fremtid plante 5 ha skov rundt omkring i kommunen. Det er et tiltag, der bl.a. skal være et bidrag til at begrænse landets CO₂-udslip. Forvaltningen anbefaler, at der plantes skov i Lundtofte landsbys hestefolde, uanset at det vil være i strid med rammeplanen, hvor det fastslås at 'området's helhedspræg og landsbykarakter skal bevares, og den åbne karakter mod Lundtoftevej og Nymøllevej skal sikres'.

Landskabelige forhold - rumlige og visuelle sammenhænge

Lundtofte landsby fremtræder med sin åbne grønne fælled og gadekæret samt de historisk repræsentative bebyggelser af gårde, gadehuse og skolebygninger som et karakteristisk kulturmiljø, der opleves som sådan både udefra de omgivende veje og inde fra området.

Landsbyens helhed, gårde og huse med omgivende marker og hestefolde. Kommuneskolen kan skimtes bagerst over landsbyhusene. Set en vinterdag fra Ravnholmvej ved Sognefogedgård.

Landsbyens placering i den skålformede lavning omgivet af åbne dalsider tillader indblik og udsyn over bebyggelsen og dens grønne arealer, der kan ses fra både Nymøllevej, Ravnholmvej og Lundtoftevej.

Den åbne fælled omkring gadekæret er kendetegnende for landsbyen. Den udgør sammen med de omgivende bebyggelser med forskellige funktioner og aldre en homogen og sammenhængende helhed med fin skalamæssig overensstemmelse. Fælledens danner ét stort markant landskabsrum indrammet hele vejen rundt af dalsider med lave bebyggelser og hække samt rækker af høje vejtræer, som danner transparente rande ud imod de omgivende kvarterer. Rummet åbner sig mod vejkrydset Nymøllevej/Lundtoftevej mod syd.

Der er vigtig visuel sammenhæng mellem de gamle gårde syd for Lundtoftevej (Rævehøjgård, Bjælkeagergård og Østergård) og resten af landsbyen på den anden side af vejen. Et par gamle gadehuse ligger helt tæt ud til fortovet langs Lundtoftevej og understreger vejens karakter som oprindelig landsbygade.

Den gamle kommuneskole og dens høje bygninger løfter sig over landsbysilhouetten i kontrast til de spredte gårde og de mange længehuse med landligt/havepræg. De gamle skolebygninger danner sammen en helstøbt ramme omkring skolegården, med dens høje fuldkronede kastanjetræ.

Vest for den gamle kommuneskole findes et stort, uforstyrret haveareal med græsplæne og flere store, gamle træer. Friarealerne mellem landsbyskole-bygningen og Lundtoftevej er indrettet som legeplads til en børnehave.

En uforstyrret have med store træer og græsplæne ligger ved 'Kibenichs hus'.

'Smøgen' er en del af Lundtofte Skolestræde og løber mellem keramikhuset og Købmandsgårdens haveareal.

Der er en grel kontrast mellem landsbymiljøet og en høj industribygning i nabokvarteret – et kig gennem Sognefogedgård's ladeport.

Den høje nyere industribygning (Nymøllevej 78, opført 1969 og 2003) vest for Sognefogedgård, i randen af landsbykvarteret, virker dominerende og forstyrrer oplevelsen af områdets proportioner og landlige præg. Dette skyldes, udover bygningernes højde og omfang, at der ikke, som ved Lundtofte-området, er etableret en afskærmende randbevoksning.

Særlige rekreative og brugsmæssige forhold

Der går heste i foldene langs Ravnholmvej og Nymøllevej. Lundtofte Ridecenter på Søgården har både stalde og en mindre ridebane i området, og de har heste på græs på græsarealerne øst for Nymøllevej.

Hestene i foldene ved Ravnholmvej og Nymøllevej indgår naturligt i landsbymiljøet.

Hestene har hyppigt besøg af egnens børnehaver og andre, og hesteholdet giver egnens beboere mulighed for at komme i kontakt med de store dyr uden at skulle køre i bil til fjernere liggende rideskoler eller hestestalde. Området er desuden hjemsted for Lundtofte rideklub, der har en større ridebane for medlemmerne og organiserer ridestævner mm.

Den åbne fælled opad gadekæret (i folkemunde kaldet 'Hullet') anvendes til fodboldspil og som mødested/opholdsareal. Fælleden og arealerne omkring gadekæret krydses af slåede græsstier. Stier og lokalveje giver forbindelse videre til Mølleådalene og Ravnholm station i nord og Lundtofteparken og DTU i syd.

På Sognefogedgårds tidligere arealer ud mod Ravnholmvej findes tennisbaner og et klubhus.

Landsbyskolen og dens udearealer anvendes i dag som børneinstitution.

Kommuneskolen - det tidligere medborgerhus – huser pt. Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) og deres motorik-team.

På den modsatte side af det tidligere medborgerhus ligger en tidligere spejderhytte. Her genhuses pt. nogle af de fritidsaktiviteter, der tidligere havde til huse i Medborgerhuset.

Det lille erhvervscenter på Lundtoftevej er kantet af platantræer ud mod vejen. Det rummer et yoga-studie, en frisør og et lille pizzeria. I bygningerne bagved findes et lille autoværksted og et lager for en håndværksvirksomhed.

Bjælkeagergårds og Rævehøjgårds bygninger bruges af kommunen som distriktskontor og genhuser desuden en motorcykelklub, som før benyttede kommunens nu nedrevne foreningshus på S.

Willumsensvej. De to gårdes åbne græsarealer henligger som hegnede hestefolde. Her går dog ikke heste på græs, og i stedet benyttes foldene til hundetræning.

Grundet de store trafikmængder virker Lundtoftevej som en barriere, der splitter landsbyen op i to dele.

Gældende planlægning og love

- Lyngby-Taarbæk Kommuneplan 2021
- Lokalplan 207 Lundtofte Landsby (bevarende lokalplan dec. 2007)
- Rammeplan 5.1.43 Lundtofte Landsby: bebyggelsesprocent 25, 2 etager, fritidsformål, park, idrætsanlæg, åben-lav bebyggelse
- Museumsloven, lov 473 §27, begrundet i formodet tilstedeværelse af væsentlige fortidsminder
- Naturbeskyttelsesloven: arealerne ved gadekæret er udpeget som §3 naturtype: Overdrev.

B. Vurdering

Værdier: Kulturmiljø med særlige kvaliteter (historiske, arkitektoniske, landskabelige, rekreative): *Aktuelle forhold i forhold til bykvarterets bærende fortælling*

- Hele landsbyen med dens historisk repræsentative bebyggelser og bevoksninger og det fine samspil mellem terrænformen og arealanvendelsen rummer store kulturmiljø- og landskabsværdier, som bl.a. knytter sig til Mølleåens nærtliggende industrisamfund, der er af national betydning.
- Landsbykvarteret udgør kernen i Lundtofte-området og rummer oplagte muligheder for anvendelse af de historiske rammer til nutidige fælles funktioner: medborgerhus, samlingssteder og sportsaktiviteter.
- Landsbyen indgår i en vigtig rekreativ sammenhæng med de omkringliggende naturområder og kulturmiljøer i Mølleådalene og Dyrehaven og de store grupper af forskellige brugere i Lundtofte-området, Lundtofteparken, DTU, Lundtofte skole. Lyngby-skolernes årlige fælles idrætsdag afholdes eksempelvis på landsbyens fælled.

Sårbarhed – potentialer og trusler: *Hvordan vil den aktuelle udvikling samt gældende planer og mål påvirke kvarterets værdier?*

- Fælleden i centrum af landsbyen er en særlig karakteristisk del af kulturmiljøet, og den er sårbar overfor nye elementer og opdelende anvendelser.
- Landsbyens gadekær gror til og vandspejlet formindskes år for år. Det er en oplagt mulighed at udvide gadekæret.
- Der er potentiale for at styrke den rekreative anvendelse og biodiversiteten omkring gadekæret. Der kan f.eks. skabes en fælles legeplads til mindre børn i området, og den karakteristiske bevoksning af poppeltræer omkring kæret kan fornyes, og mere stedtypiske træ- og buskarter kan genindføres i haverne (for eksempel poppel, pil, lind, tjørn).

- Hvis der plantes skov i den store hestefold øst for Ravnholmvej/syd for Nymøllevej - vil Landsbyen miste sin identitet. Man vil ikke kunne opleve landsbygårdenes samspil med de åbne marker, som netop er det særlige ved en landsby. Man vil muligvis heller ikke længere kunne opleve heste på græs i området. Skovrejsning i Bjælkeagergårds hestefolde vil svække oplevelsen af, at Bjælkeagergård er en del af landsbymiljøet.
- Bevaringsværdige landsbyhuse forfalder, hvilket kan resultere i, at de må nedrives. I øjeblikket er det bevaringsværdige og kommunalt ejede Kibenichs hus fra 1861 i stærkt forfald. I forbindelse med planerne om at opføre en børneinstitution i området, påtænkes det at nedrive huset uden at genopføre det, og der gøres således indhug i det bevaringsværdige landsbymiljø.
- Et andet landsbyhus på Lundtoftevej 199 blev misligholdt i en grad, så det efterfølgende måtte nedrives (i 2005). Kommunen forsøgte for et par år siden at sælge grunden med en klausul om, at landsbyhuset skulle genopføres med samme størrelse og placering som det oprindelige. Der var ingen købere til projektet, og den tomme grund ligger fortsat som ubebygget græsareal.
- Med nedlæggelsen af Medborgerhuset i den gamle kommuneskole har Lundtofte-området mistet et vigtigt mødested og værkstedsfaciliteter for borgerne. Der savnes faciliteter til fortsættelse af de aktiviteter, der før fandtes under foreningen 'Medborgerhusets Venner'.
- Anlæggelse af en 'Børnelandsby' med de påtænkte dimensioner vil udviske oplevelsen af landsbyen som et helt særligt kulturmiljø i Lundtofte og Lyngby-Taarbæk som sådan.
- En eventuel udvidelse af P-pladsen ved S. Willumsensvej kan medføre et tab af kvarterets grønne karakter, hvis de høje platantræer fældes.
- De seneste års byggeri af nye store arbejdspladser både i Tracéet langs Lundtoftegårdsvej (Hempel) og på østsiden af motorvejen (Novozymes forskningscenter i Hjortekær) har ført til en væsentlig forøgelse af trafikmængden på Lundtoftevej. Denne udvikling vil blive forstærket ved yderligere store byggerier i Tracéet og på DTU i de kommende år. Landsbymiljøet er derfor i fare for at blive endnu mere udvisket af den visuelle og støjmessige barriere, som trafikken på Lundtoftevej udgør.

C. Anbefalinger til fremtidig planlægning og forvaltning af kulturmiljø-kvaliteter og potentialer

- Der bør værnes om det gamle gadekær og landsbyens fælled som rekreativt område. Der bør foretages pleje af gadekæret i form af beskæring og oprensning samt nyplantning af de karakteristiske træer i området, og der kan evt. tilføres rent regnvand.
- Det anbefales, at gadekæret udvides.
- Den oprindelige bæk, der løber rørlagt under Ravnholmvej forbi gadekæret og i retning mod Mølleåen, foreslås frilagt fra Lundtoftevej, så den kan løbe frit langs med den østlige side af Ravnholmvej, under Om Kæret til gadekæret og herfra videre til rørføring under Nymøllevej og

videre til Mølleåen.

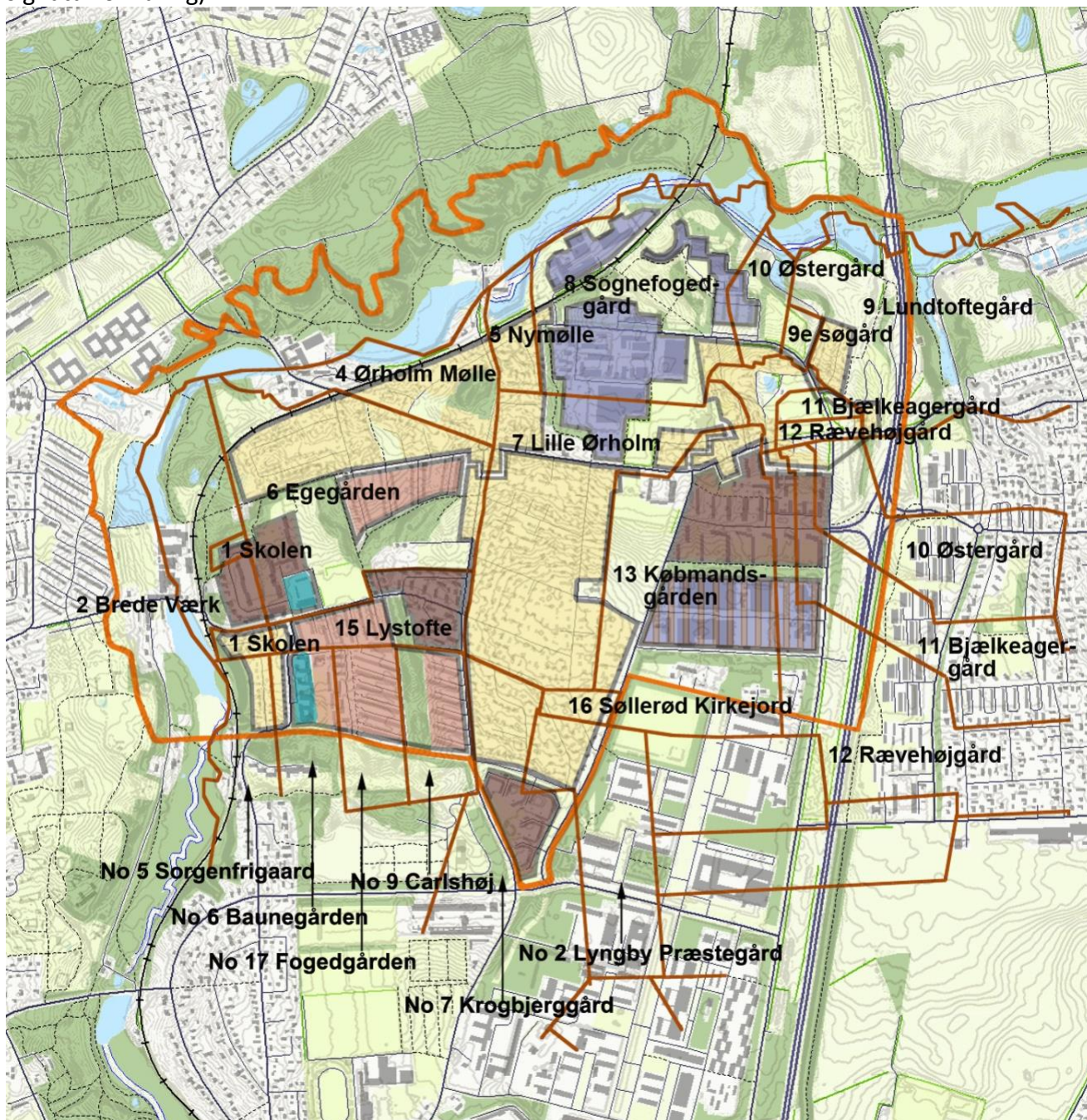
- Det nedrevne landsbyhus på Lundtoftevej 199 bør fortsat søges genopført med oprindelig byggestil/bevoksningsstruktur. Det kan måske blive muligt, hvis salgsprisen på byggegrunden sættes til et leje, der afspejler beliggenheden tæt på den ret befærdede Lundtoftevej.
- Bjælkeagergård, Lundtoftevej 222, bør udpeges som bevaringsværdig i lokalplanen for Lundtofte landsby.
- Lokalplanområdet bør udvides til også at omfatte Lundtoftegård, Lundtoftevej 233, da gården er en naturlig del af kulturmiljøet i Lundtofte landsby.
- Bevaringsværdige landsbyhuse bør vedligeholdes.
- I forbindelse med genopførelsen af den nedbrændte Østergård bør der tages hensyn til den bevaringsværdige bevoksning på friarealerne: en stammehæk af tjørn/lind. Der er genplantet 2 lindetræer på Lundtoftevej, som markerer den oprindelige adgangsvej til Østergård. Den oprindelige adgangsvej bør genskabes, så gårdens tilhørsforhold til landsbyen tydeliggøres.
- Landsbyens hestefolde bør ikke omdannes til skov, da oplevelsen af landsbymiljøet og den særlige samhørighed mellem landbyhuse og åbne markarealer vil gå tabt, hvis der plantes skov på markerne. Mødet med heste, der græsser på markerne, vil muligvis også gå tabt.
- Det understreger oplevelsen af landsbymiljøet, at der går græssende dyr i landsbyens hestefolde.
- Beplantning (i trægrupper/hegn/haver/græsenge), der understøtter landsbyens karakter og kulturmiljøværdier, bør fremmes.
- Der bør etableres en høj træbevoksning i skellet mellem Sognefogedgård, Ravnholmvej 25, og den høje industribygning på Nymøllevej 78. Den grelle kontrast mellem landsbyens kulturmiljø og det store industribyggeri vil dermed blive mildnet visuelt.
- Der skal etableres et LAR anlæg med åbne regnvandsbassiner på markarealet langs Lundtoftevej, hvor Lundtoftegård tidligere havde hestefold. Det bør ske på en måde, så eksisterende bevoksning og træer bevares, og det bør evt. med yderligere beplantning sikres, at området bevarer sin grønne karakter.
- Der bør i det hele taget foretages en aktiv og restriktiv forvaltning fra kommunens side af bestemmelserne i den bevarende lokalplan.
- Krydset mellem Lundtoftevej og Lundtoftegårdsvej foreslås omdannet til rundkørsel i lighed med rundkørslen i Ørholm, med det formål at fremme en mere glidende afvikling af trafikken og undgå de dominerende tekniske anlæg ved lysregulering.

Kilder

- Lyngby-Taarbæk Kommuneatlas - byer og bygninger 2000, Skov- og Naturstyrelsen Miljø-og Energiministeriet samt Lyngby-Taarbæk Kommune.
- Lundtofte, Lise Skjødt-Pedersen, Lyngby-Bogen 1994
- Lundtofte by og sogn, J.A.C. Rastrup, Lyngby-Bogen 1953
- BBR.dk
- Weblager.dk

De gamle Lundtofte-gårdes jordtilliggende i årene 1778-1813

Kortet viser de gamle bøndergårdes jorder, og hvordan Lundtoftes bebyggelser i dag fordeler sig på gårdenes jorder. Bebyggelsen er markeret med farver, der viser typen af bebyggelse (se signaturforklaring).

— Gårdes jordtilliggende 1778-1813

— Lundtofte området

Parcelhuse

Rækkehuse

Etagehuse

Etagehuse og erhverv

Plejehjem / beskyttede boliger

Industriområder

